

Nd.

27. Frumvarp til laga

[26. mál]

um breyting á lögum nr. 20 1942, um breyting á lögum nr. 6 9. jan. 1935, um tekju-
skatt og eignarskatt.

Flm.: Gylfi Þ. Gíslason, Stefán Jóh. Stefánsson, Emil Jónsson, Ásgeir Ásgeirsson.

1. gr.

Fyrri málgsr. 5. gr. laganna orðist svo:

Í stað a—c-liða í 12. gr. laga nr. 6 1935 komi:

Fyrir einstakling	kr. 6000
— hjón	— 12000
— hvern barn	— 5000

Upphæðir þessar eru miðaðar við meðalvísitölu ársins 1951. Breytist meðal-
vísitalan framvegis, skulu þær breytast hlutfallslega. Persónufrádráttur samkvæmt
ákvæðum þessum skal framkvæmdur áður en tekjur eru umreiknaðar samkvæmt með-
alvísitölu skattársins.

2. gr.

Ákvæði þessi skulu koma til framkvæmda við álagningu skatts á tekjur ársins 1951.

Greinargerð.

Persónufrádráttur sá, sem heimilaður er í gildandi skattalögum, er óeðlilega lágur. Í Reykjavík var hann á síðastliðnu ári 3060 kr. fyrir einstakling, 6120 kr. fyrir hjón og 2380 kr. fyrir hvert barn, en utan Reykjavíkur var barnafrádrátturinn 2040 kr. Upphaflegur tilgangur ákvæðanna um persónufrádrátt var sá, að undanþiggja þurftartekjur skattlagningu. Liggur í augum uppi, hversu því fer fjarri, að 3060 kr. geti nú talizt nægilegar til framfærslu einstaklings eða 6120 kr. til framfærslu hjóna. Í skattalögnum, sem sett voru 1935, var persónufrádráttur einstaklings í Reykjavík ákveðinn 800 kr. og hjóna 1500 kr., en 500 kr. frádráttur vegna hvers barns. Kaup Dagsbrúnarverkamanna var þá 1.36 kr á klukkustund. Miðað við 8 stunda vinnu á dag alla virka daga ársins gátu árstekjur Dagsbrúnarverkamanns orðið tæpar 3300 kr. Samkvæmt rannsókn, sem skipulagsnefnd atvinnumála gerði á tekju-skiptingunni í Reykjavík árið 1934 samkvæmt skattskýrslum, námu meðaltekjur verkamanna þá tæpum 2500 kr. Persónufrádráttur einstaklings nam þá 32% af ofangreindum meðaltekjum og persónufrádráttur hjóna 60% af þessum tekjum. Kvæntur verkamaður með tvö börn greiddi því ekki tekjuskatt, eins og ákvæði skattalaganna 1935 um persónufrádrátt voru, og þótt hann hefði hámarkstekjur, miðað við 8 stunda vinnu á dag, gerðu skattalögin ekki ráð fyrir, að hann greiddi tekjuskatt, ef hann hafði fjögur börn á framfæri.

Nú er kaup Dagsbrúnarverkamanns 12.84 kr. á klukkustund og árstekjur tæpar 31000 kr., miðað við 8 stunda vinnu á dag. Á síðastliðnu ári munu meðaltekjur verkamanns, miðað við stöðuga vinnu, hafa numið um 25000 kr. Persónufrádráttur einstaklings var þá reiknaður 3060 kr. eða um 12% teknanna og persónufrádráttur hjóna 6120 eða um fjórðungur teknanna. Kvæntur verkamaður með fjögur börn á framfæri greiðir samkvæmt núgildandi skattalögum tekjuskatt af rúmum 9000 kr., en þurfti engan skatt að greiða samkvæmt skattalögnum 1935. Þó að tekjur verkamanna hafi um það bil tífaldazt síðan skattalögin frá 1935 voru sett, hefur persónufrádráttur aðeins rúmlega fjórfaldazt. Er því augljóst, að núgildandi skattalög eru láglaunamönnum og þeim, sem hafa miðlungstekjur, óhagstæðari en t. d. skattalögin 1935.

Þess ber að vísu að geta, að sú hækkun, sem orðið hefur á peningatekjum verkamanna á ekki öll rót sína að rekja til breytts kaupmáttar peninganna sökum hækkads verðlags, heldur eru raunverulegar tekjur verkamanna nú nokkru hærri en þær voru 1935. Frá því sjónarmiði má segja, að eðlilegt sé, að verkamenn greiði nokkru hærri skatt nú en þá. En hér er þess hins vegar að gæta, að vafasamt er, að hlutdeild verkamanna og annars láglaunafólks í þjóðartekjunum hafi vaxið. Um tekjuskiptinguna á síðari árum vantar skýrslur, en sitt hvað bendir til þess, að hæpið sé að líta svo á. Og sé svo ekki, er ekki réttmætt, að skattþunginn á tekjunum aukist, þótt um raunverulega aukningu þeirra sé að ræða. Þess er og að gæta, að hlutdeild óbeinu skattanna í heildartekjum ríkissjóðs er nú miklu meiri en 1935. Þar eð þeir hvíla þyngra á hinum tekjulægri stéttum en hinum tekjuhærri, verður það enn til þess að styðja þá skoðun, að skattabyrðin hvíli nú hlutfallslega miklu þyngra á láglaunamönnum og mönnum með miðlungstekjur en hún gerði 1935. Ríkisvaldið lætur þeim að vísu í sé miklu meiri hlunnindi á sviði félagsmála en þá, en tiltöluleg aukning skattþungans kemur þar til frádráttar.

Nú undanfarið hefur kostur almennings verið að þrengjast sökum sívaxandi dýrtíðar, auk þess sem horfur hafa að ýmsu leyti farið versnandi á atvinnusviðinu. Ber því brýna nauðsyn til að gera ráðstafanir til að létta hinum lægst launuðu lífsbaráttuna. Eitt bezta og nærtækasta ráðið til þess er að draga úr hinni þungu skattabyrði, sem nú hvílir á almenningi, og einfaldasta aðferðin við það er sú að hækka persónufrádráttinn. Er það því lagt til í þessu frv. Ýmis rök hefðu hniðið að því, að persónufrádráttur yrði nú ákveðinn hlutfallslega jafnhár og hann var í skattalögnum frá 1935, miðað við meðaltekjur verkamanna. Ekki er það þó gert í þessu frv., og verður því með engu móti sagt, að sér sé of langt gengið. Að sjálfsgöðu mundi samþykkt frv. hafa í för með sér nokkurn tekjumissi fyrir ríkissjóð. Afkoma hans er nú á hinn bóginn þannig, að hann þolir slíkan tekjumissi mætavel, auk þess sem hægt væri að auka skatttekjurnar stórum með betra skattaeftirliti og draga úr tekjuþörfinni með ýmiss konar sparnaði í ríkisrekstrinum. En um það ættu ekki að vera skiptar skoðanir, að tími sé kominn til að létta skattabyrðina og þá fyrst og fremst þá, sem hvílir á láglaunamönnum.